

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 2ας Απριλίου 1998 *

Στην υπόθεση C-367/95 Ρ,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Jean-Louis Dewost, γενικό διευθυντή της Νομικής Υπηρεσίας, Jean-Paul Kerpenne και Michel Nolin, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

αναιρεσείουσα,

υποστηριζομένη από

τη **Γαλλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από την Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Jean-Marc Belorgey, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως,

και από

την **Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας**, εκπροσωπούμενη από τον Ernst Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, και τον Bernd Klocke, Regierungsrat στο ίδιο υπουργείο,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

το **Βασίλειο της Ισπανίας**, εκπροσωπούμενο από την Gloria Calvo Díaz, abogado del Estado, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

το **Βασίλειο των Κάτω Χωρών**, εκπροσωπούμενο από τον Marc Fierstra, αναπληρωτή νομικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών,

παρεμβαίνοντας,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που υποβλήθηκε κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 28 Σεπτεμβρίου 1995 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τέταρτο πενταμελές τμήμα) στην υπόθεση T-95/94, Sytraval και Brink's France κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-2651), και με την οποία ζητείται η ανάρτηση της αποφάσεως αυτής,

όπου οι έτεροι διάδικοι είναι

η **Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval)** και η **Brink's France SARL**,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, C. Gulmann (εισηγητή), H. Ragnemalm και M. Wathelet, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz

γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Νοεμβρίου 1995, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 28ης Σεπτεμβρίου 1995, T-95/94, Sytraval και Brink's France κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-2651, στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής της 31ης Δεκεμβρίου 1993 (στο εξής: επίδικη απόφαση), περί απορρίψεως της αιτήσεως της Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) και της Brink's France SARL, με την οποία ζήτησαν να διαπιστωθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης ΕΚ, λόγω του ότι χορήγησε ενισχύσεις στην επιχείρηση Sécuritépost SA (στο εξής: Sécuritépost).
- 2 Η Γαλλική Δημοκρατία, η οποία παρενέβη πρωτοδίκως υπέρ της Επιτροπής, υπέβαλε υπόμνημα αντικρούσεως. Η Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) και η Brink's France SARL (στο εξής: καταγγέλλουσες) δεν υπέβαλαν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου.
- 3 Με τρία δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Ιανουαρίου, 22 και 26 Φεβρουαρίου 1996, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Βασίλειο της Ισπανίας και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζήτησαν να τους επιτραπεί να παρέμβουν υπέρ της Επιτροπής. Με τρεις διατάξεις της 5ης Μαρτίου 1996, το Δικαστήριο δέχθηκε τις αιτήσεις αυτές παρεμβάσεως.

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου

- 4 Από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι μέχρι το 1987 η μεταφορά των χρημάτων και των αξιών των Γαλλικών Ταχυδρομείων (στο εξής: Ταχυδρομεία) γινόταν από τις εσωτερικές υπηρεσίες τους. Το 1986 τα Ταχυδρομεία αποφάσισαν να αναθέσουν την άσκηση ορισμένων από τις δραστηριότητές τους σε εμπορικές εταιρίες. Έτσι, στις 16 Δεκεμβρίου 1986 ιδρύθηκε η Société holding des filiales de la Poste (στο εξής: Sofipost), ελεγχόμενη κατά 99% από το γαλλικό κράτος. Στις 16 Απριλίου 1987 η Sofipost ίδρυσε τη Sécuritépost SA (στο εξής: Sécuritépost), την οποία ελέγχει κατά 99,92%. Η τελευταία αυτή εταιρία έχει ως αντικείμενο τη μεταφορά χρημάτων υπό συνθήκες ασφαλείας, τη φρούρηση και την προστασία, καθώς και την επιτήρηση. Τα Ταχυδρομεία απέσπασαν στη Sécuritépost περισσότερους από 220 υπαλλήλους.
- 5 Με ιδιωτικού δικαίου σύμβαση της 28ης Σεπτεμβρίου 1987, τα Ταχυδρομεία ανέθεσαν στη Sécuritépost τις δραστηριότητες που αφορούν τους ανωτέρω περιγραφέντες τομείς, τις οποίες ασκούσαν τα ίδια στο παρελθόν. Εν συνεχεία, η Sécuritépost επρόκειτο να διευρύνει την πελατεία της και τις δραστηριότητές της. Στις 30 Σεπτεμβρίου 1987 συνήφθη συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ του Υπουργού των Ταχυδρομείων και των Τηλεπικοινωνιών και της Sécuritépost. Μεταξύ του 1987 και του 1989 η Sofipost χορήγησε στη Sécuritépost δύο προκαταβολές δανείου, ύψους 5 000 000 γαλλικών φράγκων (FF) και 15 000 000 FF αντιστοίχως, και πραγματοποίησε αύξηση του κεφαλαίου της εταιρίας αυτής.
- 6 Στις 4 Σεπτεμβρίου 1989 διάφορες γαλλικές επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων οι καταγγέλλουσες, υπέβαλαν στην Επιτροπή δύο αιτήσεις περί κινήσεως διαδικασίας, τη μία κατ' εφαρμογήν των άρθρων 85, 86 και 90 της Συνθήκης ΕΚ και την άλλη κατ' εφαρμογήν των άρθρων 92 και 93 της ίδιας Συνθήκης. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά μόνον τη δεύτερη από τις εν λόγω αιτήσεις.
- 7 Κατόπιν της καταγγελίας αυτής, η Επιτροπή, με έγγραφο της 14ης Μαρτίου 1990, ζήτησε εξηγήσεις από τη Γαλλική Κυβέρνηση, η οποία απάντησε με έγγραφο της 3ης Μαΐου 1990.

- 8 Στις 28 Ιουνίου 1991 η Επιτροπή πληροφόρησε τις καταγγέλλουσες ότι από την καταγγελία τους «[ανέκυπταν] πολλά σημαντικά ζητήματα αρχής, για τα οποία [ήταν] απαραίτητη, εν προκειμένω, μια σε βάθος εξέταση εκ μέρους των αρμοδίων υπηρεσιών της Επιτροπής». Στις 9 Οκτωβρίου 1991 η Επιτροπή επισήμανε περαιτέρω στις καταγγέλλουσες ότι ο φάκελός τους «[φαινόταν] ιδιαίτερα πολύπλοκος και ότι [παρίστατο] ανάγκη να γίνουν πολλές τεχνικές αναλύσεις του άφθονου έγγραφου υλικού που προσκόμισαν τόσο οι καταγγέλλουσες όσο και οι γαλλικές αρχές (...)».
- 9 Στις 5 Φεβρουαρίου 1992 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση στην οποία εξέθετε ότι δεν ήταν δυνατόν να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υφίσταντο κρατικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης. Η Επιτροπή διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, ότι, βάσει των στοιχείων εκτιμήσεως που διέθετε, η πράξη ιδρύσεως της Sécuritépost μπορούσε να συγκριθεί με την αναδιοργάνωση που επιχειρεί μια επιχείρηση η οποία αποφασίζει να ιδρύσει μια θυγατρική εταιρία για τη χωριστή διαχείριση ενός κλάδου δραστηριοτήτων.
- 10 Στις 13 Απριλίου 1992 οι καταγγέλλουσες άσκησαν, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής. Ωστόσο, η προσφυγή αυτή κατέστη άνευ αντικειμένου, διότι η Επιτροπή ανακάλεσε στις 22 Ιουνίου 1992 την απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 1992.
- 11 Στις 24 Ιουλίου 1992 οι καταγγέλλουσες συμπλήρωσαν την καταγγελία που είχαν υποβάλει στην Επιτροπή. Στις 21 Ιανουαρίου 1993 η Επιτροπή πληροφόρησε τις καταγγέλλουσες ότι είχε καταχωρίσει στο μητρώο των μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων τα ληφθέντα από τη Γαλλική Κυβέρνηση έναντι της Sécuritépost μέτρα.
- 12 Στις 26 Μαρτίου 1993 η Γαλλική Κυβέρνηση παρέσχε την άδεια στη Sofipost να μεταφέρει στον ιδιωτικό τομέα την περιουσία της Sécuritépost. Στις 22 Απριλίου 1993 οι καταγγέλλουσες υπέβαλαν εκ νέου συμπληρωματική καταγγελία. Στις 5 Μαΐου 1993 η Επιτροπή τους γνωστοποίησε την απόφασή της να χωρίσει την εξέταση της υποθέσεως σε δύο μέρη, ήτοι σ' εκείνο της προ και σ' εκείνο της μετά την ιδιωτικοποίηση.

- 13 Στις 11 Οκτωβρίου 1993 οι καταγγέλλουσες όχλησαν την Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 175 της Συνθήκης ΕΚ, ώστε να λάβει απόφαση σχετικά με την υποβληθείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1989 καταγγελία τους.
- 14 Στις 31 Δεκεμβρίου 1993 η Επιτροπή — εκπροσωπούμενη από το αρμόδιο για τα ζητήματα ανταγωνισμού μέλος της — έστειλε έγγραφο στη Γαλλική Κυβέρνηση με το οποίο την πληροφόρησε, χωρίς ειδική αιτιολογία, ότι είχε αποφασίσει, βάσει των στοιχείων που διέθετε, να θέσει τον φάκελο στο αρχείο διαπιστώνοντας ότι δεν υφίστανται ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Ωστόσο, υπογράμμισε ότι η απόφασή της δεν κάλυπτε τα μέτρα που είχαν ληφθεί από το 1992 στο πλαίσιο της ιδιωτικοποίησης της Sécuritépost.
- 15 Την ίδια ημέρα η Επιτροπή — πάντοτε εκπροσωπούμενη από το αρμόδιο για τα ζητήματα ανταγωνισμού μέλος της — έστειλε στις καταγγέλλουσες έγγραφο με το οποίο απάντησε στα επιχειρήματά τους και τις πληροφόρησε ότι είχε διαπιστώσει από την έρευνα που διενήργησε ότι δεν μπορούσε να καταλήξει εν προκειμένω ότι υφίσταντο κρατικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης και ότι, ως εκ τούτου, αποφάσισε να θέσει τον φάκελο στο αρχείο.
- 16 Με δικόγραφο της 2ας Μαρτίου 1994, οι καταγγέλλουσες άσκησαν ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της απόφασής αυτής.
- 17 Οι καταγγέλλουσες προέβαλαν τέσσερις λόγους ακυρώσεως προς στήριξη της προσφυγής τους. Ο πρώτος αντλείτο από την παράβαση του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, καθόσον η Επιτροπή κακώς αποφάσισε, ενόψει των εν προκειμένω περιστάσεων, να μην κινήσει την προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή διαδικασία. Ο δεύτερος λόγος αντλείτο από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των καταγγελλουσών, καθόσον η Επιτροπή έκανε μνεία στην απόφασή της — προξενούσα βλάβη στις καταγγέλλουσες — εγγράφων τα οποία δεν τους είχαν κοινοποιηθεί, όπως οι παρατηρήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αντλείτο από την παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΚ, καθόσον η Επιτροπή παρέλειψε να απαντήσει

με την προσβαλλομένη απόφαση στις αιτιάσεις που διατύπωσαν οι καταγγέλλουσες με την καταγγελία τους και οι οποίες αφορούσαν τις ενισχύσεις που συνίσταντο: 1) στην απόσπαση διοικητικού προσωπικού των Ταχυδρομείων στη Sécuritépost, 2) στη διάθεση σ' αυτήν κτιρίων των ταχυδρομείων, 3) στον εφοδιασμό με καύσιμα και στη συντήρηση οχημάτων υπό υπερβολικά ευνοϊκές συνθήκες και 4) στο δάνειο των 15 000 000 FF που χορήγησε η Sofipost στη Sécuritépost με προνομιακό επιτόκιο. Ο τέταρτος λόγος αντλείτο από την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο η απόφαση αντιμετώπισε την αύξηση του κεφαλαίου της Sécuritépost κατά 9 775 000 FF, τις προκαταβολές για παραγγελίες που χορήγησαν τα Ταχυδρομεία υπέρ της Sécuritépost και τις μη κανονικές τιμές και εγγυήσεις που της παρέσχαν τα Ταχυδρομεία.

Η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση

- 18 Κατά την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, η προσφυγή των καταγγελλουσών είχε ως αντικείμενο την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως «περί απορρίψεως της αιτήσεως των προσφευγουσών με την οποία ζήτησαν από την Επιτροπή να διαπιστώσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης, λόγω του ότι χορήγησε ενισχύσεις στη Sécuritépost».
- 19 Το Πρωτοδικείο έκρινε κατ' αρχάς, στη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, ενόψει των εγγράφων της δικογραφίας, έπρεπε να επικεντρώσει την εξέτασή του επί του τρίτου και του τετάρτου λόγου ομού, που αντλούντο από την παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης και από την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως.
- 20 Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, εν συνεχεία, στη σκέψη 51, αφενός μεν, ότι η επίδικη απόφαση αποτελούσε απόφαση της Επιτροπής απορρίπτουσα τους ισχυρισμούς των καταγγελλουσών για τον λόγο ότι τα καταγγελλόμενα μέτρα δεν αποτελούσαν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, αφετέρου δε, ότι δεν αμφισβητείτο ότι η απόφαση αυτή αποτελούσε απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 189, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ και ότι, επομένως, έπρεπε να είναι αιτιολογημένη όπως απαιτεί το άρθρο 190 της Συνθήκης. Το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 53 ότι έπρεπε επομένως να ερευνηθεί αν από την επίδικη απόφαση διαφαινόταν κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική βάσει της οποίας η Επιτροπή θεώρησε ότι τα καταγγελλόμενα από τις καταγγέλλουσες μέτρα δεν

συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στις καταγγέλλουσες να γνωρίζουν τους λόγους απορρίψεως της καταγγελίας τους προκειμένου να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους και στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχό του.

- 21 Συναφώς, το Πρωτοδικείο τόνισε στη σκέψη 54 ότι ο δικαστικός έλεγχος τον οποίο έπρεπε να καθιστά δυνατό η αιτιολογία αυτή δεν ήταν, εν προκειμένω, έλεγχος της πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως, όπως αυτός που αφορά την εξέταση του συμβιβαστού εθνικών μέτρων που έχουν ήδη χαρακτηριστεί ως κρατικές ενισχύσεις, εξέταση η οποία εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής, αλλά έλεγχος της ερμηνείας και της εφαρμογής της έννοιας «κρατική ενίσχυση» του άρθρου 92 της Συνθήκης, στις οποίες προβαίνει η Επιτροπή προκειμένου να καθορίσει αν τα καταγγελλόμενα από τις καταγγέλλουσες εθνικά μέτρα πρέπει ή όχι να χαρακτηριστούν ως κρατικές ενισχύσεις.
- 22 Το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 55 ότι έπρεπε να υπομνησθεί το πλαίσιο στο οποίο εντασσόταν η επίδικη απόφαση, εφόσον το επαρκές ή μη της αιτιολογίας πρέπει να εκτιμάται από την άποψη όχι μόνον της διατυπώσεώς της αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται. Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισήμανε τέσσερα στοιχεία: πρώτον, ότι η επίδικη απόφαση εκδόθηκε μετά την πάροδο ιδιαίτερα μακρού χρόνου (σκέψη 56)· δεύτερον, ότι η Επιτροπή διευκρίνισε με τα έγγραφα που αντάλλαξε με τις καταγγέλλουσες ότι από την καταγγελία τους ανέκυπταν πολλά σημαντικά ζητήματα αρχής για τα οποία ήταν αναγκαίες μια εμπεριστατωμένη εξέταση και πολλές τεχνικές αναλύσεις (σκέψη 57)· τρίτον, ότι η Επιτροπή ανακάλεσε την από 5 Φεβρουαρίου 1992 πρώτη απόφασή της κατόπιν της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησαν οι καταγγέλλουσες, ενώ η προσφυγή αυτή απλώς επαναλάμβανε τις διάφορες αιτιάσεις που είχαν ήδη προβάλει οι καταγγέλλουσες με την αρχική τους καταγγελία, χωρίς να περιέχει νέες αιτιάσεις (σκέψη 58), και, τέταρτον, ότι η Επιτροπή είχε καταχωρίσει τα επίδικα μέτρα στο μητρώο των μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων και είχε εκφράσει τη λύπη της, με έγγραφο που απέστειλε στη Γαλλική Κυβέρνηση, διότι κανένα από τα επίμαχα μέτρα δεν είχε κοινοποιηθεί προηγουμένως δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης (σκέψη 59).
- 23 Υπό το φως των διαπιστώσεων αυτών, το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 60 ότι έπρεπε να ερευνηθεί αν, εν προκειμένω, από την αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως μπορούσε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι τα καταγγελλθέντα από τις καταγγέλλουσες μέτρα δεν συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης.

- 24 Συναφώς, το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι, ως προς την αιτίαση των καταγγελλουσών που αφορούσε το αποσπασθέν διοικητικό προσωπικό, η επίδικη απόφαση ήταν αναιτιολόγητη (σκέψεις 62 και 63) και ότι, ως προς τις αιτιάσεις που αφορούσαν τη διάθεση κτιρίων (σκέψεις 65 και 66), τη συντήρηση των οχημάτων (σκέψη 69), τη χορήγηση της προκαταβολής των 15 000 000 FF (σκέψη 72) και τις τιμές που εφάρμοζε η Sécuritépostι έναντι των Ταχυδρομείων (σκέψεις 74 έως 76), η αιτιολογία της αποφάσεως αυτής ήταν ανεπαρκής.
- 25 Στο πλαίσιο αυτό, το Πρωτοδικείο έκρινε στις σκέψεις 66 και 72 ότι, αν η Επιτροπή αποφασίσει να απορρίψει μια καταγγελία που αφορά ένα μέτρο χαρακτηριζόμενο από τον καταγγέλλοντα ως μη κοινοποιηθείσα κρατική ενίσχυση, χωρίς να παράσχει τη δυνατότητα στον καταγγέλλοντα να διατυπώσει την άποψή του πριν από την έκδοση της οριστικής αποφάσεως επί των στοιχείων που συνέλεξε στο πλαίσιο της έρευνάς της, έχει υποχρέωση να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τις αιτιάσεις τις οποίες δεν θα παρέλειπε να προβάλει ο καταγγέλλων αν είχε μπορέσει να λάβει γνώση των στοιχείων αυτών.
- 26 Το Πρωτοδικείο έκρινε επιπλέον στη σκέψη 78 ότι από την υποχρέωση της Επιτροπής να αιτιολογεί τις αποφάσεις της μπορεί να προκύψει, υπό ορισμένες περιστάσεις, η ανάγκη κατ' αντιπαράθεση συζητήσεως με τον καταγγέλλοντα, εφόσον, για να δικαιολογήσει επαρκώς κατά νόμο την εκτίμησή της όσον αφορά τη φύση του μέτρου το οποίο ο καταγγέλλων χαρακτηρίζει ως κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή είναι αναγκαίο να γνωρίζει την άποψη του καταγγέλλοντος όσον αφορά τα στοιχεία που αυτή συνέλεξε στο πλαίσιο της εξετάσεως της καταγγελίας. Το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι, υπό τέτοιες περιστάσεις, η υποχρέωση αυτή αποτελεί την αναγκαία προέκταση της υποχρέωσης της Επιτροπής να διασφαλίζει μια επιμελή και αμερόληπτη εξέταση του φακέλου συλλέγοντας όλες τις αναγκαίες απόψεις.
- 27 Τέλος, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε στη σκέψη 80 ότι η επίδικη απόφαση έπρεπε να ακυρωθεί, δεδομένου ότι η αιτιολογία της δεν μπορούσε να στηρίξει το συμπέρασμα ότι τα καταγγελλθέντα από τις καταγγέλλουσες μέτρα δεν συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης.

Η αίτηση αναιρέσεως

- 28 Με την αίτηση αναιρέσεως η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση και να συναγάγει όλες τις εντεύθεν έννομες συνέπειες, συγκεκριμένα δε να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της ουσίας, και
 - να καταδικάσει τις προσφεύγουσες της ενώπιον του Πρωτοδικείου δίκης στα δικαστικά έξοδα.
- 29 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο:
- να δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως της Επιτροπής και να εξαφανίσει την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση και
 - να δεχθεί τα αιτήματα που υπέβαλε πρωτοδίκως η Επιτροπή.
- 30 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Βασίλειο της Ισπανίας και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζητούν ωσαύτως από το Δικαστήριο να δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως της Επιτροπής.
- 31 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η Επιτροπή επικαλείται τρεις λόγους αναιρέσεως. Ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα:
- ως προς τον αποδέκτη μιας αποφάσεως περί κρατικών ενισχύσεων,

- ως προς την έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησως και
 - ως προς τους διαδικαστικούς κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται στο πλαίσιο του χειρισμού των φακέλων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων.
- 32 Η Επιτροπή φρονεί ότι το Πρωτοδικείο αγνόησε το νομικό πλαίσιο που θεσπίζει η Συνθήκη στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου. Σε περιπτώσεις όπως η επίμαχη, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή αποφαινεται ως προς την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως που αποτελεί αντικείμενο καταγγελίας, ο καταγγέλλων δεν απολαύει ιδιαίτερων δικαιωμάτων και δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της αποφάσεως αυτής, παρά μόνον όπως κάθε άλλος προσφεύγων τον οποίο η απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Επί του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που θεσπίζει η Συνθήκη

- 33 Πριν εξεταστούν οι λόγοι αναιρέσεως των οποίων γίνεται επίκληση, πρέπει να υπομνησθούν οι σχετικοί κανόνες του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων το οποίο θεσπίζει η Συνθήκη.
- 34 Το άρθρο 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης ορίζει ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα Συνθήκη ορίζει άλλως».

- 35 Το άρθρο 93 της Συνθήκης προβλέπει ειδική διαδικασία για την οργάνωση της διαρκούς εξετάσεως και του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων από την Επιτροπή. Όσον αφορά τις νέες ενισχύσεις τις οποίες προτίθενται να θεσπίσουν τα κράτη μέλη, καθιερώνεται διαδικασία προηγούμενης εγκρίσεως, χωρίς την οποία καμία ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως νομίμως θεσπισθείσα. Δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, της Συνθήκης, όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχέδια που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή πριν από την εφαρμογή τους.
- 36 Η Επιτροπή προβαίνει τότε σε μια πρώτη εξέταση των σχεδιαζομένων ενισχύσεων. Εάν κατά το πέρας της εξέτασεως αυτής φρονεί ότι ένα σχέδιο δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, κινεί αμελλητί τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, το οποίο ορίζει τα εξής: «αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγούμενους στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά το άρθρο 92, ή ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει».
- 37 Από το άρθρο 93, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, της Συνθήκης προκύπτει ότι καθ' όλη τη διάρκεια της προκαταρκτικής φάσεως το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει το σχέδιο ενισχύσεως. Σε περίπτωση κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, η απαγόρευση αυτή εξακολουθεί να ισχύει μέχρι την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής επί του αν το σχέδιο ενισχύσεως συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Αντιθέτως, εάν η Επιτροπή δεν αντιδράσει εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεως, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόσει το σχέδιο ενισχύσεως, αφού ειδοποιήσει προηγουμένως την Επιτροπή (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1996, C-39/94, SFEI κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-3547, σκέψη 38).
- 38 Συνεπώς, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 93, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της προκαταρκτικής φάσεως εξετάσεως των ενισχύσεων που καθιερώνει το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, η οποία έχει ως μοναδικό σκοπό να δώσει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να σχηματίσει μια πρώτη γνώμη ως προς το αν η συγκεκριμένη ενίσχυση συμβιβάζεται εν όλω ή εν μέρει με την κοινή αγορά, και, αφετέρου, της φάσεως ελέγχου

του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, η οποία έχει ως σκοπό να επιτρέψει στην Επιτροπή να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων της υποθέσεως (βλ. αποφάσεις της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2487, σκέψη 22, και της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψη 16).

- 39 Η διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, καθίσταται απαραίτητη από τη στιγμή κατά την οποία η Επιτροπή αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες προκειμένου να κρίνει αν μια ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να αρκестεί στην προκαταρκτική φάση του άρθρου 93, παράγραφος 3, προκειμένου να λάβει ευνοϊκή απόφαση για κάποια ενίσχυση, παρά μόνον αν είναι σε θέση να σχηματίσει την πεποίθηση, μετά από μια πρώτη εξέταση, ότι η εν λόγω ενίσχυση συμβιβάζεται με τη Συνθήκη. Αντιθέτως, αν, από την πρώτη αυτή εξέταση, η Επιτροπή σχηματίσει αντίθετη γνώμη ή δεν μπορέσει να υπερβεί όλες τις δυσχέρειες που ανέκυψαν κατά την κρίση του συμβιβαστού της εν λόγω ενισχύσεως με την κοινή αγορά, τότε οφείλει να συγκεντρώσει όλες τις αναγκαίες γνώμες και να κινήσει προς τον σκοπό αυτό τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2 (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 20ής Μαρτίου 1984, 84/82, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1451, σκέψη 13, και προπαρατεθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 29, και Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 33).
- 40 Όταν η Επιτροπή, χωρίς να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, διαπιστώνει, βάσει της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, ότι μια ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, εκείνοι υπέρ των οποίων έχουν τεθεί οι διαδικαστικές εγγυήσεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού μπορούν να επιτύχουν την τήρησή τους μόνον αν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση αυτή της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 23, και Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 17).
- 41 Οι ενδιαφερόμενοι, υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, οι οποίοι επομένως μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης, να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως διότι η απόφαση τους αφορά άμεσα και ατομικά, είναι τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή οι ενώσεις των οποίων τα συμφέροντα θίγονται, ενδεχομένως, από τη χορήγηση της ενισχύσεως, ιδίως δε οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές οργανώσεις (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 1984, 323/82, Intermills κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3809, σκέψη 16).

- 42 Υπό το πρίσμα αυτών των νομικών στοιχείων πρέπει να εξεταστούν οι τρεις λόγοι αναιρέσεως που επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

- 43 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο εκτίμησε εσφαλμένως τη φύση της επίδικης αποφάσεώς της, κρίνοντας ότι αποτελούσε απόφαση περί απορρίψεως καταγγελίας. Η Επιτροπή και τα τέσσερα παρεμβαίνοντα κράτη μέλη υπογραμμίζουν ότι οι μόνες αποφάσεις που μπορεί να λάβει η Επιτροπή στο πλαίσιο των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης είναι αποφάσεις που απευθύνονται σε κράτος μέλος και αποφαίνονται επί της υπάρξεως ή του συμβατού ενισχύσεως. Αν η Επιτροπή, βάσει του καθήκοντος χρηστής διοικήσεως που υπέχει, γνωστοποιήσει την απόφασή της στον καταγγέλλοντα — αν υπάρχει —, γεγονός παραμένει ότι η ειδοποίηση αυτή δεν μπορεί καθαυτή να αποτελεί απόφαση απευθυνόμενη στον καταγγέλλοντα. Στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, δεν υφίσταται στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων κατηγορία απορριπτικών της καταγγελίας αποφάσεων.
- 44 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, όπως έπραξε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ούτε η Συνθήκη ούτε η κοινοτική νομοθεσία έχουν καθορίσει το διαδικαστικό καθεστώς των καταγγελιών περί υπάρξεως κρατικών ενισχύσεων.
- 45 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι οι αποφάσεις που εκδίδει η Επιτροπή στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων έχουν ως αποδέκτες τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Τούτο ισχύει ωσαύτως οσάκις οι αποφάσεις αυτές αφορούν κρατικά μέτρα που αποτελούν αντικείμενο καταγγελιών ως κρατικές ενισχύσεις που αντιβαίνουν στη Συνθήκη, και από τις αποφάσεις αυτές συνάγεται ότι η Επιτροπή αρνείται να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, διότι φρονεί είτε ότι τα καταγγελλόμενα μέτρα δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, είτε ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Αν η Επιτροπή εκδώσει τέτοιες αποφάσεις και ενημερώσει, σύμφωνα με το καθήκον χρηστής διοικήσεως που υπέχει, τους καταγγέλλοντες για την απόφασή της, αντικείμενο της ενδεχόμενης προσφυγής ακυρώσεως εκ μέρους του καταγγέλλοντος πρέπει να είναι η από-

φαση που απευθύνεται στο κράτος μέλος και όχι το απευθυνόμενο στον καταγγέλλοντα έγγραφο που τον πληροφορεί για την απόφαση.

- 46 Επομένως, μολονότι είναι λυπηρό το ότι η Επιτροπή δεν πληροφόρησε τις καταγγέλλουσες για την άποψή της αποστέλλοντάς τους αντίγραφο της δεόντως αιτιολογημένης αποφάσεως την οποία απηύθυνε στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κρίνοντας ότι η επίδικη απόφαση της Επιτροπής δεν είχε ως αποδέκτη το κράτος αυτό, αλλά ότι αποτελούσε απόφαση απευθυνθείσα στις καταγγέλλουσες, απορρίπτουσα την αίτησή τους με την οποία ζήτησαν από την Επιτροπή να διαπιστώσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης, λόγω του ότι χορήγησε ενισχύσεις στη Sécuritépost.
- 47 Ωστόσο, το νομικό σφάλμα στο οποίο υπέπεσε το Πρωτοδικείο δεν είναι ικανό να επισύρει την αναίρεση της αποφάσεως δεδομένου ότι, όπως εξάλλου δέχθηκε η Επιτροπή, η επίμαχη απόφασή της αφορούσε τις καταγγέλλουσες άμεσα και ατομικά. Πράγματι, η Επιτροπή, διαπιστώνοντας με την απόφασή της ότι από την έρευνα δεν μπορούσε να συναχθεί ότι υφίστατο κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, αρνήθηκε εμμέσως να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Από τη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 40 και 41 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει όμως ότι, στην περίπτωση αυτή, εκείνοι υπέρ των οποίων έχουν τεθεί οι διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή μπορούν να επιτύχουν την τήρησή τους μόνον εάν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση αυτή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, σύμφωνα με το άρθρο 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης. Η αρχή αυτή έχει εφαρμογή τόσο στην περίπτωση που η απόφαση λαμβάνεται λόγω του ότι η Επιτροπή φρονεί ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά όσο και οσάκις η Επιτροπή φρονεί ότι δεν υπάρχει καν ενίσχυση.
- 48 Δεδομένου ότι οι καταγγέλλουσες περιλαμβάνονται αναμφισβήτητα μεταξύ εκείνων υπέρ των οποίων έχουν τεθεί οι εν λόγω διαδικαστικές εγγυήσεις, πρέπει να θεωρηθεί ότι, υπό την ιδιότητά τους αυτή, η απόφαση τις αφορά άμεσα και ατομικά. Συνεπώς, παραδεκτως ζητούν την ακύρωση της αποφάσεως αυτής (απόφαση Cook κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 25 και 26).

- 49 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, διαπιστώνεται ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομικό σφάλμα ικανό να επισύρει την αναίρεση της αποφάσεώς του κρίνοντας ότι, υπό τις συνθήκες της παρούσας υποθέσεως, η επίδικη απόφαση της Επιτροπής αποτελούσε απόφαση απευθυνθείσα στις καταγγέλλουσες, απορρίπτουσα την αίτησή τους να διαπιστώσει η Επιτροπή την παράβαση των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης.

Επί του δευτέρου και του τρίτου λόγου αναίρεσεως

- 50 Με τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο αναίρεσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, από το σφάλμα του Πρωτοδικείου ως προς τον αποδέκτη της αποφάσεως της Επιτροπής, απορρέει εσφαλμένη εκτίμηση ως προς τις υποχρεώσεις αιτιολογήσεως και διερευνήσεως της καταγγελίας.
- 51 Η Επιτροπή, μολονότι δέχεται ότι, ανεξαρτήτως της ιδιότητας του αποδέκτη της αποφάσεως, υπέχει υποχρέωση να την αιτιολογεί ώστε να καθίσταται δυνατή η διασφάλιση του ελέγχου της νομιμότητας της πράξεως και ότι, έναντι των καταγγελλουσών, ήταν υποχρεωμένη να εξετάσει το σύνολο των πραγματικών και νομικών στοιχείων που της γνωστοποίησαν, ισχυρίζεται ωστόσο ότι κακώς το Πρωτοδικείο εκτίμησε το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως θεωρώντας τις καταγγέλλουσες ως αποδέκτες της αποφάσεώς της.
- 52 Έτσι, η Επιτροπή φρονεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κρίνοντας, στη σκέψη 53 της αναίρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επίδικη απόφαση της Επιτροπής έπρεπε να περιέχει αιτιολογία που να καθιστά δυνατό στις καταγγέλλουσες να γνωρίζουν τους λόγους απορρίψεως της καταγγελίας τους προκειμένου να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους. Κατά την Επιτροπή, ο καταγγέλλων που επικαλείται εκ των υστέρων την έλλειψη αιτιολογίας αποφάσεως της Επιτροπής στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως πρέπει να μπορεί να προβάλλει τον ισχυρισμό αυτό μόνον κατά τον ίδιο τρόπο με κάθε άλλο προσφεύγοντα τον οποίο η απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά.

- 53 Η Επιτροπή ισχυρίζεται επίσης ότι, μολονότι είναι αληθές ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας που κινείται κατά ενός ατόμου και μπορεί να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη, συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου, όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, μόνον το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος βρίσκεται στην κατάσταση αυτή και, ως εκ τούτου, μόνο σ' αυτό πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα να κάνει λυσιτελώς γνωστή την άποψή του επί των παρατηρήσεων που υπέβαλαν τρίτοι ενδιαφερόμενοι.
- 54 Στη συνέχεια, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, συνεπεία της εσφαλμένης αυτής ερμηνείας του περιεχομένου της προσβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο, κρίνοντας ότι η Επιτροπή έχει υποχρέωση να εξετάζει οίκοθεν τις αιτιάσεις τις οποίες δεν θα παρέλειπε να προβάλει ο καταγγέλλων αν είχε μπορέσει να λάβει γνώση των στοιχείων αυτών και ότι από την υποχρέωση αιτιολογήσεως μπορεί να προκύψει, υπό ορισμένες περιστάσεις, η ανάγκη κατ' αντιπαράθεση συζητήσεως με τον καταγγέλλοντα, απένειμε στον καταγγέλλοντα νέα διαδικαστικά δικαιώματα που δεν στηρίζονται στον νόμο. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, αν διερευνούσε κάθε υπόθεση εξετάζοντας, σύμφωνα με την άποψη του Πρωτοδικείου, όλες τις υποθετικές αιτιάσεις τις οποίες δεν θα παρέλειπε να προβάλει ένας «ιδανικός καταγγέλλων», θα υποχρεωνόταν συστηματικά να προβαίνει στην κατ' αντιπαράθεση συζήτηση αυτή.
- 55 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι στην προκειμένη περίπτωση το Πρωτοδικείο, υπό το πρόσχημα του ελέγχου της αιτιολογίας, προέβη σε έλεγχο της ορθότητας της εκτιμήσεως, συγχέοντας έτσι την αμιγώς διαδικαστική υποχρέωση αιτιολογήσεως με το νόμο βάσιμο της αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο κατ' ουσίαν προσήψε στην Επιτροπή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως απορρέουσα από την ανεπαρκή διερεύνηση της υποθέσεως εκ μέρους της.
- 56 Τα τέσσερα παρεμβαίνοντα κράτη προβάλλουν κατ' ουσίαν τα ίδια επιχειρήματα με την Επιτροπή. Ωστόσο, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας παρατηρεί ότι, οσάκις η Επιτροπή αποφασίζει να κλείσει τη διαδικασία προκαταρκτικής εξετάσεως δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, και, κατά τον τρόπο αυτό, επιλέγει τον τύπο αποφάσεως του άρθρου 189 της Συνθήκης, δεν υπέχει υποχρέωση αιτιολογήσεως, δεδομένου ότι η φάση της προκαταρκτικής εξετάσεως αποτελεί διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας δεν χωρεί κατ' αντιπαράθεση συζήτηση της υποθέσεως και η οποία δεν απονέμει στον καταγγέλλοντα καμία νομική προστασία.

- 57 Ενόψει της επιχειρηματολογίας αυτής, πρέπει να εξεταστεί η έκταση των υποχρεώσεων που υπέχει η Επιτροπή οσάκις λαμβάνει καταγγελία με αντικείμενο εθνικά μέτρα όπως οι κρατικές ενισχύσεις.
- 58 Όσον αφορά κατ' αρχάς τη φερόμενη υποχρέωση της Επιτροπής να προβαίνει, υπό ορισμένες συνθήκες, σε κατ' αντιπαράθεση συζήτηση με τον καταγγέλλοντα, η οποία μπορεί, κατά την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, να απορρέει από την υποχρέωση που υπέχει η Επιτροπή να αιτιολογεί τις αποφάσεις της, διαπιστώνεται ότι δεν υφίσταται καμία βάση για την επιβολή της υποχρέωσης αυτής στην Επιτροπή.
- 59 Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 83 των προτάσεών του, η υποχρέωση αυτή δεν μπορεί να επιβληθεί βάσει του άρθρου 190 της Συνθήκης και μόνον. Εξάλλου, όπως παρατήρησαν η Επιτροπή και τα παρεμβαίνοντα κράτη, από τη νομολογία του Δικαστηρίου που παρατίθεται στις σκέψεις 38 και 39 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν έχει υποχρέωση να ακούσει τους καταγγέλλοντες κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής φάσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Εξάλλου, από την ίδια αυτή νομολογία προκύπτει ότι, κατά τη φάση της εξετάσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 93, παράγραφος 2, η Επιτροπή πρέπει μόνο να παρέχει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους. Επομένως, όπως επισήμαναν οι παρεμβαίνουσες κυβερνήσεις κατά τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 91 των προτάσεών του, αν επιβληθεί στην Επιτροπή η υποχρέωση να προβαίνει, στο πλαίσιο της προκαταρκτικής φάσεως του άρθρου 93, παράγραφος 3, σε κατ' αντιπαράθεση συζήτηση με τον καταγγέλλοντα, θα μπορούσε να δημιουργηθεί δυσαρμονία μεταξύ του διαδικαστικού συστήματος που προβλέπει η διάταξη αυτή και του προβλεπομένου από το άρθρο 93, παράγραφος 2.
- 60 Στη συνέχεια, όσον αφορά την υποτιθέμενη υποχρέωση της Επιτροπής να εξετάζει οίκοθεν ορισμένες αιτιάσεις, διαπιστώνεται ότι, αντιθέτως προς την κρίση του Πρωτοδικείου, δεν υφίσταται υποχρέωση της Επιτροπής να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τις αιτιάσεις τις οποίες δεν θα παρέλειπε να προβάλλει ο καταγγέλλων αν είχε μπορέσει να λάβει γνώση των στοιχείων που η Επιτροπή συνέλεξε στο πλαίσιο της έρευνάς της.

- 61 Πράγματι, το κριτήριο αυτό, το οποίο υποχρεώνει την Επιτροπή να έρθει στη θέση του προσφεύγοντος, δεν ενδείκνυται για την οριοθέτηση της υποχρέωσης διερευνήσεως της υποθέσεως την οποία υπέχει η Επιτροπή.
- 62 Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί επίσης ότι η διαπίστωση αυτή δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή δεν έχει υποχρέωση, ενδεχομένως, να διερευνήσει μια καταγγελία βαίνοντας πέραν της απλής εξετάσεως των πραγματικών και νομικών στοιχείων που της γνωστοποίησε ο καταγγέλλων. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή υποχρεούται, χάριν της ορθής εφαρμογής των θεμελιωδών κανόνων της Συνθήκης που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις, να προβαίνει σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση της καταγγελίας, πράγμα που μπορεί να επιβάλει την εξέταση στοιχείων τα οποία δεν επικαλέστηκε ρητώς ο καταγγέλλων.
- 63 Όσον αφορά την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει η Επιτροπή, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 190 της Συνθήκης αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και πρέπει να διαφαίνεται από αυτήν κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προσβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως στην παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες ή άλλα πρόσωπα τα οποία η πράξη αφορά άμεσα και ατομικά. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 190 της Συνθήκης πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 1985, 296/82 και 318/82, Κάτω Χώρες και Leeuwarder Papierwarenfabriek κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 809, σκέψη 19, της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψεις 15 και 16, και της 29ης Φεβρουαρίου 1996, C-56/93, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-723, σκέψη 86).
- 64 Όσον αφορά ειδικότερα μια απόφαση της Επιτροπής που καταλήγει ότι δεν υφίσταται η προσαπτόμενη από καταγγέλλοντα κρατική ενίσχυση, διαπιστώνεται ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Γερμανικής Κυβερνήσεως, η

Επιτροπή υποχρεούται εν πάση περιπτώσει να εκθέσει επαρκώς στον καταγγέλλοντα τους λόγους για τους οποίους τα προβληθέντα με την καταγγελία πραγματικά και νομικά στοιχεία δεν υπήρξαν επαρκή προς απόδειξη της υπάρξεως κρατικής ενισχύσεως. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση επί των στοιχείων που είναι προδήλως άσχετα, ασήμαντα ή σαφώς δευτερεύοντα.

- 65 Ενόψει αυτών των διαπιστώσεων, σχετικά με την έκταση των υποχρεώσεων της Επιτροπής όσον αφορά τη διερεύνηση του φακέλου και την αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως, πρέπει να εκτιμηθούν τα επιχειρήματα της Επιτροπής και των παρεμβαινόντων κρατών ότι το Πρωτοδικείο, συγχέοντας την αμιγώς διαδικαστική υποχρέωση αιτιολογήσεως με το νόμο βάσιμο της αποφάσεως και υπό το πρόσχημα της υποτιθέμενης ανεπαρκούς αιτιολογήσεως, προσήψε κατ' ουσία στην Επιτροπή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως απορρέουσα από την ανεπαρκή διερεύνηση της υποθέσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή.
- 66 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέτασε ομού τους λόγους ακυρώσεως που αντλούνται αντιστοίχως από την παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης και από την πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.
- 67 Υπενθυμίζεται όμως ότι πρόκειται για δύο αυτοτελείς λόγους ακυρώσεως των οποίων μπορεί να γίνει επίκληση στο πλαίσιο της προσφυγής του άρθρου 173 της Συνθήκης. Ο πρώτος, ο οποίος αφορά την έλλειψη ή την ανεπάρκεια αιτιολογίας, εμπίπτει στην παράβαση ουσιώδους τύπου, υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, και αποτελεί λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως τον οποίο ο κοινοτικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1997, C-166/95 P, Επιτροπή κατά Daffix, Συλλογή 1997, σ. I-983, σκέψη 24). Αντιθέτως, ο δεύτερος λόγος, ο οποίος αφορά το νόμο βάσιμο της επίδικης αποφάσεως, εμπίπτει στην παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της Συνθήκης, υπό την έννοια του άρθρου 173, και ο κοινοτικός δικαστής μπορεί να τον εξετάσει μόνον εφόσον προβλήθηκε από τον προσφεύγοντα.
- 68 Εξάλλου, διαπιστώνεται ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 52 των προτάσεών του, μολονότι το Πρωτοδικείο εξέτασε ομού τους δύο προπαρατεθέντες λόγους ακυρώσεως, τελικώς στήριξε την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής μόνο στην παράβαση του άρθρου 190 της Συνθή-

κης. Ωστόσο, ορισμένες από τις αιτιάσεις κατά της αποφάσεως αυτής, τις οποίες παραθέτει η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, δεν αντλούνται από την παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

- 69 Έτσι, όσον αφορά τη διάθεση κτιρίων από τα Ταχυδρομεία στη Sécuritépost, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή όφειλε να συγκρίνει τα πράγματι εισπραττόμενα από τη Sécuritépost μισθώματα με αυτά που έπρεπε να καταβάλλουν οι ανταγωνιστές της Sécuritépost για να έχουν τη χρήση παρεμφερών κτιρίων. Όσον αφορά τη συντήρηση των οχημάτων της Sécuritépost από τη «Service national des Ateliers et Garages des PTT», το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή όφειλε να συγκρίνει τις πράγματι εφαρμοζόμενες από την υπηρεσία αυτή τιμολογήσεις με τις τιμολογήσεις των ιδιωτικών συνεργείων αυτοκινήτων.
- 70 Ομοίως, στη σκέψη 22 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι το γεγονός ότι η χορήγηση προκαταβολής 15 000 000 FF από τη Sofipost στη Sécuritépost αποτελούσε τοκοφόρο συναλλαγή δεν μπορούσε να θεωρηθεί επαρκής απόδειξη του ότι δεν επρόκειτο για κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι τέτοιου είδους τοκοφόρος συναλλαγή μπορεί να πραγματοποιηθεί με επιτόκιο συνιστών ιδιαίτερο όφελος. Συνεπώς, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει αν το εφαρμοσθέν επιτόκιο αντιστοιχούσε προς το επιτόκιο της αγοράς.
- 71 Εξάλλου, όσον αφορά την αιτίαση των καταγγελουσών ότι οι τιμές που εφάρμοζε η Sécuritépost έναντι των Ταχυδρομείων ήσαν σαφώς υψηλότερες από αυτές που συνήθως ίσχυαν στον σχετικό επαγγελματικό κλάδο, το Πρωτοδικείο επισήμανε, στις σκέψεις 74 και 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή απλώς συνέκρινε την τιμή της παρεχομένης υπηρεσίας προς τα Ταχυδρομεία και προς τα καταστήματα Casino αντιστοίχως, αποκλειστικώς βάσει των στοιχείων που σχετίζονταν με το έτος 1993. Η Επιτροπή προέβη στη σύγκριση αυτή χωρίς να λάβει υπόψη της τις διαφορές μεταξύ των τιμών που εφαρμόστηκαν κατά τα έτη 1987 έως 1992, τούτο δε παρά το ότι οι τιμές που εφάρμοζε η Sécuritépost έναντι των Ταχυδρομείων μειώνονταν συνεχώς από το 1987 έως το 1993, σύμφωνα ιδίως με τη συμφωνία-πλαίσιο της 30ής Σεπτεμβρίου 1987 που συνέδεε τα Ταχυδρομεία και τη Sécuritépost, πράγμα που καθιστά πιο σοβαρές τις προβαλλόμενες από τις καταγγέλλουσες διαφορές. Από τα ανωτέρω συνάγεται, κατά το Πρωτοδικείο, ότι η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει τις τιμολογήσεις που εφάρμοζε η Sécuritépost έναντι των Ταχυδρομείων και των λοιπών πελατών για τα προ του 1993 έτη.

- 72 Έτσι, οι περιπτώσεις που παρατίθενται στις σκέψεις 69 έως 71 της παρούσας αποφάσεως εμφανίζουν ότι το Πρωτοδικείο δεν προέβη στην αναγκαία διάκριση μεταξύ της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και του νόμου βασιμίου της αποφάσεως. Πράγματι, υπό το πρόσχημα της υποτιθέμενης ανεπαρκούς αιτιολογίας, προσήψε στην Επιτροπή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως απορρέουσα από την ανεπαρκή διερεύνηση της υποθέσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή.
- 73 Παρά ταύτα, διαπιστώνεται επίσης ότι, ως προς τις λοιπές αιτιάσεις, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομικό σφάλμα διαπιστώνοντας ότι η επίδικη απόφαση ήταν ανααιτιολόγητη.
- 74 Συναφώς, πρέπει κατ' αρχάς να υπομνησθεί ότι το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επίδικη απόφαση ήταν ανααιτιολόγητη ως προς την αιτίαση των καταγγελλουσών ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε το προβληθέν με την καταγγελία τους ειδικό όφελος που συνίστατο στο ότι οι αποσπασθέντες στη Sécurité υπάλληλοι των Ταχυδρομείων μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να ανατοποθετηθούν στην υπηρεσία από την οποία προέρχονταν, στην περίπτωση που παρίστατο ανάγκη να γίνουν μειώσεις προσωπικού στην επιχείρηση στην οποία είχαν αποσπασθεί, χωρίς αυτή να υποχρεούται να καταβάλει καμία αποζημίωση καταγγελίας ή απολύσεως. Συναφώς, η Επιτροπή περιορίστηκε να ισχυριστεί ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι η μη καταβολή αποζημιώσεων καταγγελίας και απολύσεως δεν ήταν παρά μια δευτερεύουσα πτυχή μιας αιτιάσεως που προβλήθηκε με τις επί μέρους καταγγελίες ενώπιόν της, ήτοι ότι το κράτος είχε αναλάβει εν όλω ή εν μέρει τη μισθοδοσία του προσωπικού της Sécurité.
- 75 Παρατηρείται ότι ορθώς το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι ως προς το ζήτημα αυτό η επίδικη απόφαση της Επιτροπής δεν ήταν αιτιολογημένη και ότι η Επιτροπή δεν είχε απαντήσει στην αιτίαση αυτή. Συγκεκριμένα, η εν λόγω αιτίαση, που είχε προβληθεί ρητώς με την καταγγελία, δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως δευτερεύουσα πτυχή της αιτιάσεως που αφορούσε την εν όλω ή εν μέρει ανάληψη της μισθοδοσίας του προσωπικού της Sécurité από το κράτος. Έστω και αν υποτεθεί ότι η μισθοδοσία όλου του προσωπικού που προερχόταν από τα Ταχυδρομεία βάρυνε καθ' ολοκληρίαν τη Sécurité, τούτο δεν απέκλειε το ενδεχόμενο να τύχει η Sécurité του πλεονεκτήματος να μην υποχρεούται να καταβάλει, ενδεχομένως, αποζημιώσεις καταγγελίας και απολύσεως.

- 76 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 63 της αποφάσεώς του ότι η επίδικη απόφαση της Επιτροπής δεν ήταν αιτιολογημένη όσον αφορά την αιτίαση των καταγγελλουσών περί μη καταβολής εισφορών στα ταμεία ανεργίας εκ μέρους της Sécurité, για τους αποσπασθέντες δημοσίους υπαλλήλους. Κατά την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή απάντησε στην αιτίαση αυτή ότι, «αντιθέτως, ουδεμία εισφορά οφείλεται στα ταμεία ανεργίας για την απασχόληση αποσπασθέντων δημοσίων υπαλλήλων εφόσον η θέση τους είναι εξασφαλισμένη λόγω της ιδιότητάς τους».
- 77 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, και επί του ζητήματος αυτού, το Πρωτοδικείο ορθώς θεώρησε ότι η επίδικη απόφαση δεν ήταν αιτιολογημένη. Πράγματι, όπως επισήμανε το Πρωτοδικείο, η Επιτροπή αναγνώρισε ρητώς με την επίδικη απόφασή της ότι δεν είχε καταβληθεί καμία εισφορά στα ταμεία ανεργίας, αλλά η εξήγηση των λόγων για τους οποίους έκρινε ότι τούτο δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση, υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, είναι τόσο σαθρή ώστε πρέπει να θεωρηθεί ότι η επίδικη απόφαση είναι ανατιολόγητη.
- 78 Ενόψει των ανωτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι λόγοι αναιρέσεως της Επιτροπής είναι εν μέρει βάσιμοι. Ωστόσο, όπως και το Πρωτοδικείο, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η επίδικη απόφαση της Επιτροπής είναι ανατιολόγητη ως προς ορισμένα σημεία. Τούτο αρκεί αφ' εαυτού για να δικαιολογήσει την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 79 Δυνάμει του άρθρου 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται και επί των εξόδων. Από το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας προκύπτει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου και, από το άρθρο 69, παράγραφος 3, του ίδιου Κανονισμού προκύπτει ότι το Δικαστήριο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι.

80 Στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή ηττήθηκε, αλλά οι καταγγέλλουσες της πρωτοβάθμιας δίκης δεν μετέσχαν στη μετ' αναίρεση δίκη και, κατά συνέπεια, δεν υπέβαλαν αίτημα επί των δικαστικών εξόδων. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, ότι η Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία θα φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Βασίλειο της Ισπανίας και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών θα φέρουν επίσης τα δικά τους δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών θα φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.

Rodríguez Iglesias

Gulmann

Ragnemalm

Wathelet

Mancini

Moitinho de Almeida

Karpteyn

Murray

Edward

Puissochet

Hirsch

Jann

Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Απριλίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias